

JANNE SÄYNÄJÄKANGAS

Vuoden tärkein yhteiskunnallisen keskustelun areena

Rakkauden rajat joutuivat koetukselle, kun nuoret pääsivät haastamaan tutkijoita ja yhteiskunnallisia vaikuttajia. Nufitissa luodattiin tänä vuonna huomispäivän rakkautta.

Noin tuhat lukiolaista, filosofian opiskelijaa, protulaista, filosofian ja elämäntutkimustiedon opettajaa sekä muuta viisauteen myönteisesti suhtautuvaa kerääntyi jälleen Helsingin Paasitorniin tammikuun viimeisenä viikonloppuna. Nuorten filosofiatapahtuman, tai tuttavallisemmin Nufitin, teema oli tänä vuonna rakkaus. Eduskunnan tasa-arvoiselle avioliittolaille antaman hyväksynnän myötä rakkaus onkin ajankohtainen aihe. Yhden rakkautta koskevan lainsäädännöllisen rajoituksen painuessa historian tunkiolle on hyvä hetki pohtia rakkauden rajoja ja mahdollisuuksia yleisemmälläkin tasolla. Juuri näin tehtiin Nufitissa.

Rajanvetoja

Mikä esimerkiksi on kirkon rooli rakkauden määrittelijänä? Kirkolta on totuttu odottamaan ennen kaikkea rajoituksien suhteen, millaisen rakkauden ilmentymät ovat hyväksyttävissä, tai mikä edes lasketaan rakkaudeksi. Näin ollen Helsingin piispa Irja Askola virkisti lähimmäisenrakkautta käsittelevässä puheenvuorossaan välttämällä rakkauden normatiivisten ja käsitteellisten rajojen piirtämistä. Askolan puheenvuorosta välittyi vilpittön usko siihen, ettei rakkaus rajoita, eikä se rajoitu vain tietynlaisiin suhteisiin tai oletettujen ihmisten etuoikeus. Askola painotti, ettei rakkaus määrittele hyvää toisen puolesta vaan aito lähimmäisenrakkkaus luo pikemminkin tilan, jossa toinen voi etsiä omaa hyvänsä. Yleisö sekä haastajat Tuomas Rutanen ja Tuisku Virolainen eivät kysymyksissään päästäneet piispaa helpolla: Askolaa haastettiin niin polyamoriasta, ihmisen ja eläimen välisestä rakkaudesta, lähetystyön pimeistä puolista kuin myös ateistin kyvystä lähimmäisenrakkauteen. Kirkonnaista ei kuitenkaan saatu kiinni tekopyhydestä, jota olisi edustanut rakkauden monopolisointi kristittyjen yksityisomaisuudeksi taikka kirkon esittäminen oikeanlaisen rakkauden määrittelijänä. Askola ei sortunut määrittelemään lähimmäisen hyvää tämän puolesta.

Siinä missä Askola vältti puheenvuorossaan rakkauden rajojen asettamista, tunnustautui Malin Grahn-Wilder näiden rajojen aktiivisen laajentamisen kannattajaksi. Esimerkkinä hän käytti rotuerottelun ajan Yhdysvaltoja, jossa rasismi heijastui myös valkokankaalle. Erityisesti rotujen välinen rakkaus oli Hollywoodissa tabu. Grahn-Wilder korosti, että tarinat muokkaavat käsitystämme siitä, mitä pidämme mahdollisena, millaisen elämän ja millaiset suhteet

kuvittelemme itsellemme mahdollisiksi. Jos kaikki tuntemamme tarinat rakkaudesta ovat tietynlaisia, on vaikea antaa mahdollisuutta erilaiselle rakkaudelle tai edes uskoa sellaisen olemassaoloon. ”Kaikki uudistukset edellyttävät, että olemme ensin voineet kuvitella vaihtoehdon, toisenlaisen maailman”, esitti Grahn-Wilder.

Jaakko Hämeen-Anttila havainnollisti vuorollaan rakkauden rajojen historiallista suhteellisuutta. Nykypäivänä on helppo nähdä läntinen kulttuuri seksuaalisesti vapaamielisenä edistyksen majakkana verrattuna rajoittavampina ja ahdasmielisempinä pidettyihin muihin kulttuureihin. Hämeen-Anttila kuitenkin esitti, että kielteisyyden ruumiillisuutta kohtaan ja seksuaalinen ahdasmielisyyden ruumiillisuutta kohtaan ovat historiallisessa katsannossa luonnehtineet erityisesti läntistä, kristillistä kulttuuria. Esimerkiksi suhtautuminen homoseksuaalisuuteen oli keskiajan islamilaisessa kulttuurissa huomattavasti väljempää kuin perinteisesti kristinuskon piirissä. Hämeen-Anttila painotti, että ihmisillä on vahva taipumus samaistaa oma kulttuurinen mallinsa absoluuttiseksi hyväksi sitä kyseenalaistamatta. Yleisö ja haastajat tarttuivatkin kommentissaan etenkin kulttuurirelativismia ja absoluuttista hyvää koskeviin kysymyksiin.

Elinvoimaiset kinkkerit

Tapahtuma huipentui Sokrates-väittelykilpailun finaaliin, jossa Joensuu puolusti väitettä ”Ystävyys on rakkautta tärkeämpää” Rovaniemeä vastaan. Uupumus ja paineet alkoivat jo näkyä osanottajissa, mutta taisto oli silti ankara ja yleisön eläytyminen vahvaa. Nokkelat heitot herättivät riemastusta ja henkeä pidäteltiin, kun voittajaa oltiin julistamassa. Tällä kertaa Lyseonpuiston lukio vei voiton Rovaniemelle.

Filosofian suosio on hiipunut sitten 2000-luvun alun. Ylioppilaskirjoituksissa filosofian kirjoittaa vuosi vuodelta yhä harvempi, ja kirjakauppojen filosofiaosastoilla filosofia on hukkunut enkeleitä ja uskomushoitoja käsittelevien opusten alle. Filosofian epämuodikkuus ei kuitenkaan näy Nuorten filosofiatapahtumassa, jonka kävijämäärät pysyivät vanhoissa lukemissa. ”Tämä on vuoden tärkein yhteiskunnallisen keskustelun areena. Aika on näyttänyt, että tästä porukasta nousevat huomispäivän yhteiskunnalliset keskustelijat”, Anna Kontula tiivisti.

Ks. laajempi verkkoversio: netn.fi/lehti/niin-nain-115